

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

19 martie 2020*

„Trimitere preliminară – Cooperare judiciară în materie penală – Procedură de confiscare a bunurilor dobândite în mod ilegal în lipsa unei condamnări penale – Directiva 2014/42/UE – Domeniu de aplicare – Decizia-cadru 2005/212/JAI”

În cauza C-234/18,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Sofiyski gradski sad (Tribunalul Orașului Sofia, Bulgaria), prin decizia din 23 martie 2018, primită de Curte la 3 aprilie 2018, în procedura

Komisija za protivodeystvie na koruptsiyata i za otnemane na nezakonno pridobitoto imushtestvo

împotriva

BP,

AB,

PB,

„Trast B” OOD,

„Agro In 2001” EOOD,

„ACounT Service 2009” EOOD,

„Invest Management” OOD,

„Estate” OOD,

„Bromak” OOD,

„Bromak Finance” EAD,

„Viva Telekom Bulgaria” EOOD,

„Balgarska Telekomunikationna Kompania” AD,

„Hedge Investment Bulgaria” AD,

„Kemira” OOD,

* Limba de procedură: bulgara.

„Dunarit” AD,
„Technologischen Zentar-Institut Po Mikroelektronika” AD,
„Evrobild 2003” EOOD,
„Technotel Invest” AD,
„Ken Trade” EAD,
„Konsult Av” EOOD,
Louvrier Investments Company 33 SA,
EFV International Financial Ventures Ltd,
Interv Investment SARL,
LIC Telecommunications SARL,
V Telecom Investment SCA,
V2 Investment SARL,
Empreno Ventures Ltd,

cu participarea:

Corporate Commercial Bank, în lichidare,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din doamna A. Prechal, președintă de cameră, domnul K. Lenaerts, președintele Curții, doamna R. Silva de Lapuerta, vicepreședinta Curții, îndeplinind funcția de judecător al Camerei a treia, doamna L. S. Rossi (raportoare) și domnul J. Malenovský, judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,

grefier: domnul M. Aleksejev, șef de unitate,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 5 iunie 2019,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Komisia za protivodeystvie na koruptsiyata i za otnemane na nezakonno pridobitoto imushtestvo, de P. Georgiev și N. Kolev, în calitate de agenți;
- pentru BP, de L. E. Karadaliev, avocat;
- pentru AB, de S. A. Stoyanov, avocat;
- pentru PB, de D. V. Kostadinova și de S. Pappas, avokati;
- pentru „Trast B” OOD, de S. A. Stoyanov, avocat;

- pentru „Dunarit” AD, de T. S. Trifonov, avocat;
- pentru Corporate Commercial Bank, în lichidare, de K. H. Marinova și de A. N. Donovan, în calitate de agenți;
- pentru guvernul bulgar, de L. Zaharieva și de T. Mitova, în calitate de agenți;
- pentru guvernul ceh, de M. Smolek, de J. Vláčil și de A. Kasalická, în calitate de agenți;
- pentru Irlanda, de J. O’Connor, de M. Browne, de C. Durnin, de M. Berry și de A. Joyce, în calitate de agenți, asistați de D. Dodd, BL, de B. Murray și de N. Butler, SC;
- pentru Comisia Europeană, de R. Troosters și de Y. G. Marinova, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatei generale în ședința din 31 octombrie 2019,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea Directivei 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană (JO 2014, L 127, p. 39, rectificare în JO 2014, L 138, p. 114).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Komisia za protivodeystvie na koruptsiyata i za otnemane na nezakonno pridobitoto imushtestvo (Comisia anticorupție și de confiscare a bunurilor dobândite în mod ilegal, Bulgaria) (denumită în continuare „comisia de confiscare a bunurilor”), pe de o parte, și BP, precum și mai multe persoane fizice și juridice despre care se presupune că sunt fie asociate cu BP, fie controlate de BP, pe de altă parte, în legătură cu o cerere de confiscare a bunurilor dobândite în mod ilegal de BP și de aceste persoane.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Decizia-cadru 2005/212/JAI

- 3 Considerentele (1), (5) și (10) ale Deciziei-cadru 2005/212/JAI a Consiliului din 24 februarie 2005 privind confiscarea produselor, a instrumentelor și a bunurilor având legătură cu infracțiunea (JO 2005, L 68, p. 49, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 147) au următorul cuprins:

„(1) Criminalitatea organizată transfrontalieră urmărește, în principal, scopuri lucrative. Pentru a preveni și combate eficient acest gen de criminalitate, eforturile trebuie concentrate pe depistarea, înghețarea, sechestrarea și confiscarea produselor având legătură cu infracțiunea. Cu toate acestea, aceste operațiuni sunt dificil de realizat, printre altele, datorită diferențelor existente între legislațiile statelor membre în acest domeniu.

[...]

(5) În conformitate cu Recomandarea 19 din Planul de acțiune 2000 intitulat «Prevenirea și controlul criminalității organizate: o strategie a Uniunii Europene pentru începutul noului mileniu», care a fost adoptat de [Consiliul Uniunii Europene] la 27 martie 2000 [...], ar trebui să se analizeze eventuala necesitate de adoptare a unui instrument care, luând în considerare cele mai bune practici din statele membre și cu respectarea corespunzătoare a principiilor fundamentale de drept, să prevadă posibilitatea introducerii în dreptul penal, civil sau fiscal, după caz, a unei reduceri a sarcinii probei în ceea ce privește sursa bunurilor deținute de o persoană condamnată pentru o infracțiune ce are legătură cu criminalitatea organizată.

[...]

(10) Scopul prezentei decizii-cadru este acela de a garanta că toate statele membre dispun de norme eficiente în materie de confiscare a produselor având legătură cu infracțiunea, *inter alia*, în ceea ce privește sarcina probei privind sursa bunurilor deținute de o persoană condamnată pentru o infracțiune având legătură cu criminalitatea organizată. Prezenta decizie-cadru este asociată unei propuneri daneze de decizie-cadru privind recunoașterea reciprocă în cadrul Uniunii Europene a deciziilor referitoare la confiscarea produselor având legătură cu infracțiunea și la partajarea bunurilor, care este prezentată simultan.”

4 Articolul 1 prima-a patra liniuță din această decizie-cadru prevede:

„În sensul prezentei decizii-cadru:

- «produs» înseamnă orice avantaj economic obținut din infracțiune. Acest avantaj poate consta din bunuri de orice natură, astfel cum sunt definite la liniuța următoare;
- «bun» înseamnă un bun de orice natură, corporal sau incorporeal, mobil sau imobil, precum și actele juridice sau documentele care atestă un titlu sau un drept asupra unui astfel de bun;
- «instrument» înseamnă orice obiect utilizat sau destinat a fi utilizat, în orice mod, în tot sau în parte, pentru săvârșirea uneia sau mai multor infracțiuni;
- «confiscare» înseamnă o pedeapsă sau o măsură dispusă de o instanță în urma unei proceduri în legătură cu o infracțiune sau infracțiuni, având ca rezultat deposedarea definitivă de bunul respectiv.”

5 Articolul 2 din decizia-cadru menționată, intitulat „Confiscare”, prevede:

„(1) Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a-i permite acestuia să confişte, în totalitate sau în parte, instrumentele și produsele care sunt rezultatul unei infracțiuni, care [pedepsește] cu o pedeapsă privativă de libertate cu o durată mai mare de un an, sau bunurile de o valoare corespunzătoare acestor produse.

(2) În ceea ce privește încălcările de natură fiscală, statele membre pot recurge la alte proceduri decât cele penale pentru a-l deposeda pe autor de produsele având legătură cu infracțiunea.”

6 Intitulat „Atribuții de confiscare sporite”, articolul 3 din aceeași decizie-cadru prevede, la alineatul (2) litera (c) și la alineatul (4), următoarele:

„(2) Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a-i permite acestuia ca, în temeiul prezentului articol, să confişte cel puțin:

[...]

(c) în cazul în care se stabilește că valoarea bunurilor este disproporționată în raport cu veniturile legale ale persoanei condamnate și o instanță națională este convinsă pe deplin, pe baza unor fapte specifice, că bunurile respective sunt rezultatul unor activități infracționale desfășurate de persoana condamnată.

[...]

(4) Statele membre pot recurge și la alte proceduri decât cele penale pentru a-l deposeda pe autor de respectivele bunuri.”

7 Articolul 4 din Decizia-cadru 2005/212 prevede:

„Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a asigura că părțile afectate de măsurile prevăzute la articolele 2 și 3 au la dispoziție căi de atac efective pentru apărarea drepturilor lor.”

8 Articolul 5 din această decizie-cadru prevede:

„Prezenta decizie-cadru nu are ca efect modificarea obligației de respectare a drepturilor fundamentale și a principiilor fundamentale, inclusiv în ce privește prezumția de nevinovăție, astfel cum sunt consacrate la articolul 6 [UE].”

9 Articolul 6 alineatul (1) din decizia-cadru menționată prevede:

„Statele membre iau măsurile necesare aducerii la îndeplinire a prezentei decizii-cadru până la 15 martie 2007.”

Decizia-cadru 2006/783/JAI

10 Potrivit considerentului (8) al Deciziei-cadru 2006/783/JAI a Consiliului din 6 octombrie 2006 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce pentru hotărârile de confiscare (JO 2006, L 328, p. 59, Ediție specială, 19/vol. 9, p. 44):

„Scopul prezentei decizii-cadru este de a facilita cooperarea între statele membre în materie de recunoaștere reciprocă și de executare a hotărârilor de confiscare a bunurilor astfel încât un stat membru să fie obligat să recunoască și să execute pe teritoriul său hotărârile de confiscare emise de către o instanță competentă în materie penală a unui alt stat membru. Prezenta decizie-cadru se leagă de Decizia-cadru [2005/212]. Scopul deciziei-cadru menționate este de a garanta că toate statele membre dispun de norme eficiente în materie de confiscare a produselor infracțiunii, în special cu privire la sarcina probei în ceea ce privește sursa bunurilor deținute de o persoană condamnată pentru o infracțiune având legătură cu criminalitatea organizată.”

Directiva 2014/42

11 Considerentele (9), (22) și (23) ale Directivei 2014/42 au următorul cuprins:

„(9) Prezenta directivă vizează revizuirea și extinderea dispozițiilor Deciziei-cadru 2001/500/JAI [a Consiliului din 26 iunie 2001 privind spălarea banilor, identificarea, urmărirea, înghețarea, sechestrarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunii (JO 2001, L 182, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 175)] și [ale Deciziei-cadru 2005/212]. Aceste decizii-cadru ar trebui să fie parțial înlocuite pentru statele membre care nu au obligații în temeiul prezentei directive.

[...]

- (22) Prezenta directivă stabilește norme minime. Aceasta nu împiedică statele membre de la a prevedea atribuții mai extinse în dreptul lor național, inclusiv, de exemplu, în privința normelor acestora referitoare la probe.
- (23) Prezenta directivă se aplică infracțiunilor care intră sub incidența instrumentelor enumerate în aceasta. În cadrul domeniului de aplicare al respectivelor instrumente, statele membre ar trebui să aplice confiscarea extinsă cel puțin în cazul anumitor infracțiuni grave, astfel cum sunt definite în prezenta directivă.”

12 Articolul 1 din această directivă prevede:

„(1) Prezenta directivă instituie norme minime privind înghețarea bunurilor în vederea unei posibile confiscări ulterioare și privind confiscarea bunurilor în materie penală.

(2) Prezenta directivă nu aduce atingere procedurilor pe care statele membre le-ar putea utiliza pentru a confisca bunurile în cauză.”

13 Articolul 2 din directiva menționată prevede:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

1. «produse» înseamnă orice avantaj economic obținut, în mod direct sau indirect, din săvârșirea unei infracțiuni; acesta poate consta în orice tip de bun și include orice reinvestire sau transformare ulterioară a produselor directe, precum și orice beneficii de valoare;
2. «bunuri» înseamnă bunuri de orice fel, corporale sau necorporale, mobile sau imobile, precum și actele sau instrumentele juridice care dovedesc un titlu sau un drept asupra acestor bunuri;
3. «instrumente» înseamnă orice obiect utilizat sau destinat a fi utilizat, în orice mod, total sau parțial, la comiterea uneia sau mai multor infracțiuni;
4. «confiscare» înseamnă o deposedare definitivă de bunuri dispusă de o instanță în legătură cu o infracțiune;
5. «înghețare» înseamnă interzicerea temporară a transferului, distrugerii, transformării, înstrăinării, deplasării bunurilor sau asumarea temporară a custodiei sau controlului asupra bunurilor;
6. «infracțiune» înseamnă o infracțiune vizată de oricare dintre instrumentele enumerate la articolul 3.”

14 Articolul 3 din Directiva 2014/42 are următorul cuprins:

„Prezenta directivă se aplică infracțiunilor vizate de:

- (a) Convenția elaborată pe baza articolului K.3 alineatul (2) litera (c) din Tratatul privind Uniunea Europeană privind lupta împotriva corupției care implică funcționari ai Comunităților Europene sau funcționari ai statelor membre ale Uniunii Europene [(JO 1997, C 195, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 11, p. 196)] [...]
- (b) Decizia-cadru 2000/383/JAI a Consiliului din 29 mai 2000 privind consolidarea, prin sancțiuni penale și de altă natură, a protecției împotriva falsificării, cu ocazia introducerii monedei euro [(JO 2000, L 140, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 1, p. 139)];

- (c) Decizia-cadru 2001/413/JAI a Consiliului din 28 mai 2001 de combatere a fraudei și a falsificării mijloacelor de plată, altele decât numerarul [(JO 2001, L 149, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 7, p. 121)];
- (d) Decizia-cadru [2001/500];
- (e) Decizia-cadru 2002/475/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind combaterea terorismului [(JO 2002, L 164, p. 3, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 252)];
- (f) Decizia-cadru 2003/568/JAI a Consiliului din 22 iulie 2003 privind combaterea corupției în sectorul privat [(JO 2003, L 192, p. 54, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 122)];
- (g) Decizia-cadru 2004/757/JAI a Consiliului din 25 octombrie 2004 de stabilire a dispozițiilor minime privind elementele constitutive ale infracțiunilor și sancțiunile aplicabile în domeniul traficului ilicit de droguri [(JO 2004, L 335, p. 8, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 66)];
- (h) Decizia-cadru 2008/841/JAI a Consiliului din 24 octombrie 2008 privind lupta împotriva crimei organizate [(JO 2008, L 300, p. 42)];
- (i) Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului [(JO 2011, L 101, p. 1)];
- (j) Directiva 2011/93/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind combaterea abuzului sexual, a exploatării sexuale a copiilor și a pornografiei infantile și de înlocuire a Deciziei-cadru 2004/68/JAI a Consiliului [(JO 2011, L 335, p. 1)];
- (k) Directiva 2013/40/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 august 2013 privind atacurile împotriva sistemelor informatice și de înlocuire a Deciziei-cadru 2005/222/JAI a Consiliului [(JO 2013, L 218, p. 8)],

precum și de alte instrumente juridice, dacă respectivele instrumente prevăd în mod specific faptul că prezenta directivă se aplică infracțiunilor armonizate în cadrul acestora.”

15 Articolul 4 din Directiva 2014/42, intitulat „Confiscarea”, prevede:

„(1) Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a permite confiscarea, totală sau parțială, a instrumentelor și a produselor sau a bunurilor a căror valoare corespunde unor astfel de instrumente sau produse, cu condiția să existe o condamnare definitivă pentru o infracțiune, care poate rezulta și în urma unor proceduri *in absentia*.

(2) În cazul în care confiscarea în temeiul alineatului (1) nu este posibilă, cel puțin atunci când o astfel de imposibilitate este rezultatul bolii sau al sustragerii persoanei suspectate sau învinuite, statele membre adoptă măsurile necesare pentru a permite confiscarea produselor și a instrumentelor în cazurile în care au fost inițiate proceduri penale cu privire la o infracțiune care este susceptibilă să genereze, în mod direct sau indirect, beneficii economice, iar astfel de proceduri ar fi putut conduce la o hotărâre de condamnare în cazul în care persoana suspectată sau învinuită ar fi putut să compare în fața instanței.”

16 Articolul 5 din această directivă, intitulat „Confiscarea extinsă”, prevede, la alineatul (1), următoarele:

„Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a permite confiscarea, totală sau parțială, a bunurilor unei persoane condamnate ca urmare a săvârșirii unei infracțiuni care este susceptibilă să genereze, în mod direct sau indirect, beneficii economice, atunci când, în baza circumstanțelor cauzei, inclusiv a

elementelor de fapt și a probelor disponibile, cum ar fi faptul că valoarea bunurilor este disproporționată în raport cu venitul legal al persoanei condamnate, o instanță consideră că bunurile în cauză au fost obținute din activități infracționale.”

17 Articolul 6 alineatul (1) din directiva menționată prevede:

„Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a permite confiscarea produselor sau a altor bunuri a căror valoare corespunde produselor care, în mod direct sau indirect, au fost transferate de o persoană suspectată sau învinuită către terți sau care au fost dobândite de terți de la o persoană suspectată sau învinuită, cel puțin în cazurile în care terții știau sau ar fi trebuit să știe faptul că scopul transferului sau al achiziționării era evitarea confiscării, pe baza unor elemente de fapt și circumstanțe concrete, inclusiv a faptului că transferul sau dobândirea a avut loc în mod gratuit sau în schimbul unei sume de bani semnificativ mai reduse decât valoarea de piață a bunurilor.”

18 Articolul 8 alineatul (1) din Directiva 2014/42 prevede:

„Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a se asigura că persoanele afectate de măsurile prevăzute în prezenta directivă au dreptul la o cale de atac eficace și la un proces echitabil, în vederea exercitării drepturilor acestora.”

19 Potrivit articolului 14 din această directivă:

„(1) [...] articolul 1 primele patru liniuțe și articolul 3 din Decizia-cadru [2005/212] sunt înlocuite cu prezenta directivă pentru statele membre care au obligații în temeiul prezentei directive, fără a aduce atingere obligațiilor statelor membre respective cu privire la termenele de transpunere a [acestei decizii-cadru] în legislația națională.

(2) Pentru statele membre care au obligații în temeiul prezentei directive, trimerile [...] la dispozițiile [Deciziei-cadru 2005/212] menționate la alineatul (1) se interpretează ca trimeri la prezenta directivă.”

Dreptul bulgar

Legea privind confiscarea

20 Înainte de abrogarea sa la 19 ianuarie 2018, Zakon za otnemane v polza na darzhavata na nezakono pridobito imushchestvo (Legea privind confiscarea în favoarea statului a bunurilor dobândite în mod ilegal) (DV nr. 38 din 18 mai 2012, denumită în continuare „Legea privind confiscarea”), care a intrat în vigoare la 19 noiembrie 2012 și care a fost abrogată prin Zakon za protivodeystvie na korupsiata i za otnemane na nezakonno pridobitoto imushchestvo (Legea privind combaterea corupției și confiscarea bunurilor dobândite în mod ilegal) (DV nr. 7 din 19 ianuarie 2018), prevedea la articolul 1:

„1) Prezenta lege reglementează condițiile și modalitățile confiscării de către stat a bunurilor dobândite în mod ilegal.

2) Prin bunurile menționate la alineatul 1) se înțeleg bunurile pentru a căror dobândire nu se poate stabili nicio sursă legală.”

21 Articolul 2 alineatul 1) din Legea privind confiscarea prevedea:

„Procedura prevăzută de prezenta lege se derulează independent de procedura penală împotriva persoanei anchetate și/sau a persoanelor asociate cu aceasta.”

22 Potrivit articolului 5 alineatul 1) din această lege:

„[Comisia de confiscare a bunurilor] este o autoritate națională specializată, independentă și permanentă.”

23 Articolul 21 din legea menționată prevedea:

„1) [Comisia de confiscare a bunurilor] deschide o procedură în temeiul prezentei legi atunci când există motive verosimile de a bănuși că anumite bunuri au fost dobândite în mod ilegal.

2) Există astfel de motive verosimile atunci când, după anchetă, rezultă că bunul persoanei vizate prezintă nereguli semnificative.”

24 Articolul 22 alineatul 1) din Legea privind confiscarea prevedea:

„Ancheta în temeiul articolului 21 alineatul 2) se deschide printr-un act al directorului direcției teritoriale în cauză, atunci când o persoană este inculpată sau acuzată de săvârșirea unui infracțiuni prevăzute de următoarele dispoziții:

[...]

8. articolele 201-203 din [Nakazatelen kodeks (Codul penal)];

[...]”

25 Articolul 66 din această lege prevedea:

„1) Se supun măsurii confiscării bunurile transferate de către persoana anchetată unei persoane juridice sau pe care aceasta le-a adus ca aport la capitalul unei persoane juridice, sub forma unei sume de bani sau în natură, atunci când persoanele care conduc sau controlează respectiva persoană juridică au știut sau ar fi putut să prezume pe baza circumstanțelor că bunurile au fost dobândite în mod ilegal.

2) Se supun măsurii confiscării și bunurile dobândite în mod ilegal de o persoană juridică aflată sub controlul persoanei anchetate sau al unor persoane asociate cu aceasta, individual sau împreună.

[...]”

26 Potrivit articolului 75 alineatul 1) din legea menționată:

„Împotriva persoanei vizate de anchetă și a persoanelor menționate la articolele 64, 65, 66, 67 și 71 se introduce o cerere judiciară de confiscare în favoarea statului a bunurilor dobândite în mod ilegal.”

27 Articolul 76 alineatul 2) din aceeași lege prevedea:

„Persoana vizată de anchetă și persoanele menționate la articolele 64, 65, 66, 67 și 71 au calitatea de pârâți în procedură.”

28 Articolul 80 din Legea privind confiscarea prevedea:

„Aspectele care nu sunt reglementate în prezenta secțiune se supun dispozițiilor Grazhdanski-protsesualen kodeks [(Codul de procedură civilă)].”

Codul de procedură civilă

29 Articolul 17 alineatul 1) din Codul de procedură civilă prevede:

„Instanța se pronunță asupra tuturor aspectelor pertinente pentru soluționarea litigiului, cu excepția aspectului dacă a fost săvârșită o infracțiune.”

Codul penal

30 Articolul 53 din Codul penal prevede:

„1) Independent de răspunderea penală, se confiscă în favoarea statului:

- a) bunurile care aparțin persoanei condamnate, destinate să fie utilizate sau utilizate pentru a săvârși o infracțiune cu intenție;
- b) bunurile care aparțin persoanei condamnate și care au făcut obiectul infracțiunii săvârșite cu intenție, în cazurile prevăzute în mod expres în partea specială a prezentului cod.

2) De asemenea, se confiscă în favoarea statului:

- a) bunurile care sunt obiect sau instrument al infracțiunii, a căror deținere este interzisă, și
- b) bunurile dobândite datorită infracțiunii, dacă nu trebuie rambursate sau restituite. Atunci când bunurile dobândite au dispărut sau au fost transferate, este confiscată contravaloarea acestora.”

31 Articolul 201 din acest cod prevede:

„Persoana care, în cadrul funcțiilor sale, deturneză fonduri, bunuri sau alte obiecte de valoare care nu îi aparțin și pe care le-a primit în cadrul funcțiilor sale sau care i-au fost încredințate pentru a le avea în grijă sau pentru a le administra se pedepsește, pentru această deturnare în cadrul funcțiilor sale, cu o pedeapsă privativă de libertate de până la opt ani, iar instanța poate dispune confiscarea a până la jumătate din bunurile persoanei condamnate, precum și privarea acesteia de drepturile sale [...]”

32 Potrivit articolului 203 alineatul 1) din codul menționat:

„Deturnarea de o amploare deosebită în cadrul exercitării unor funcții de administrare care constituie un caz deosebit de grav se pedepsește cu o pedeapsă privativă de libertate de la 10 la 20 de ani.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

33 În luna iulie a anului 2014, Sofiyska gradska prokuratura (Parchetul Orașului Sofia, Bulgaria) a informat comisia de confiscare a bunurilor că a început urmărirea penală împotriva lui BP, în calitate de președinte al consiliului de supraveghere al unei bănci bulgare, pentru că ar fi incitat cu bună știință alte persoane, din luna decembrie a anului 2011 până la 19 iunie 2014, să deturneze fonduri care aparțineau băncii menționate, cu încălcarea articolului 201 și a articolului 203 alineatul (1) din Codul penal, în valoare totală de peste 205 milioane de leva bulgărești (BGN) (aproximativ 105 milioane de euro).

34 Din decizia de trimitere reiese că această urmărire penală este în curs și încă nu a condus la pronunțarea unei hotărâri definitive, cu atât mai puțin a unei condamnări definitive.

- 35 Comisia de confiscare a bunurilor a desfășurat o anchetă care privea perioada cuprinsă între 4 august 2004 și 4 august 2010, din care reiese, printre altele, că BP și membrii familiei sale ar dispune de depozite bancare de o valoare considerabilă, care nu corespund veniturilor lor legale, că ar fi efectuat operațiuni bancare cu mijloace a căror origine nu poate fi determinată, că ar fi dobândit bunuri mobile și imobile de o valoare considerabilă și că BP ar fi fost remunerat în temeiul unor contracte despre care se afirmă că sunt fictive, veniturile obținute din aceste operațiuni fictive având ca scop disimularea originii ilegale a mijloacelor care au servit la dobândirea bunurilor de către BP.
- 36 Prin decizia din 14 mai 2015, comisia de confiscare a bunurilor a inițiat, în temeiul articolului 22 alineatul (1) punctul 8 din Legea privind confiscarea, o procedură la Sofiyski gradski sad (Tribunalul Orașului Sofia, Bulgaria), în vederea confiscării bunurilor lui BP și ale membrilor familiei sale, precum și ale terților asociați cu BP sau controlați de BP, care ar fi fost dobândite în mod ilegal, a contravalorii acestora în bani, atunci când acestea au fost revândute, sau a bunurilor care au rezultat din conversia bunurilor menționate dobândite în mod ilegal.
- 37 La cererea comisiei de confiscare a bunurilor, Sofiyski gradski sad (Tribunalul Orașului Sofia) a dispus măsuri asigurătorii cu privire la bunurile care fac obiectul cererii de confiscare.
- 38 În cadrul procedurii inițiate la instanța de trimitere, BP și anumiți pârâți din litigiul principal susțin că cererea de confiscare a bunurilor introdusă de comisia de confiscare a bunurilor ar fi inadmisibilă în esență, pentru motivul că ar fi contrară Directivei 2014/42. Astfel, această directivă ar impune ca confiscarea bunurilor să se bazeze pe o condamnare definitivă, element care ar lipsi în cauza principală. Potrivit lui BP și pârâților menționați, la nivelul Uniunii nu ar exista nicio reglementare privind confiscarea civilă, astfel încât măsura confiscării s-ar putea lua numai pe baza unei condamnări definitive de natură penală. Or, potrivit aceluiași părți, pârâții din litigiul principal ar fi tratați ca și când ar fi fost judecați și condamnați definitiv, ceea ce ar aduce atingere, printre altele, prezumției de nevinovăție și dreptului la un proces echitabil.
- 39 Instanța de trimitere arată că reiese în mod expres din Legea privind confiscarea că procedura de confiscare inițiată în fața instanței civile este independentă de procedura penală inițiată împotriva persoanei vizate de anchetă și/sau a persoanelor asociate acesteia sau controlate de aceasta. Simpla existență a unor acuzații penale ar fi suficientă pentru a iniția o procedură de confiscare civilă. Cu toate acestea, potrivit instanței de trimitere, din modul de redactare a Directivei 2014/42 ar rezulta în mod clar că nu trebuie exclusă o legătură între procedura penală și procedura de confiscare civilă și că aceasta din urmă nu trebuie încheiată înainte de finalizarea procedurii penale. Potrivit acestei instanțe, Legea privind confiscarea ar fi depășit armonizarea minimală prevăzută de Directiva 2014/42 și, prin urmare, ar fi fost contrară acesteia. Întrucât BP încă nu a fost condamnat penal pentru faptele în discuție în litigiul principal, instanța menționată apreciază că procedura de confiscare civilă ar trebui suspendată până la încheierea procedurii penale inițiate, printre alții, împotriva lui BP.
- 40 Având totuși îndoieli cu privire la interpretarea dispozițiilor Directivei 2014/42, Sofiyski gradski sad (Tribunalul Orașului Sofia) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Articolul 1 alineatul (1) din Directiva [2014/42], care prevede instituirea unor «norme minime privind înghețarea bunurilor în vederea unei posibile confiscări ulterioare», trebuie interpretat în sensul că permite statelor membre să adopte dispoziții privind o confiscare civilă care nu se bazează pe o condamnare penală?
- 2) Având în vedere articolul 4 alineatul (1) din Directiva [2014/42], din dispozițiile articolului 1 alineatul (1) din directivă rezultă că, pentru declanșarea și executarea unei proceduri de confiscare civilă, este suficientă inițierea unei proceduri penale împotriva persoanei ale cărei bunuri fac obiectul confiscării?

- 3) Motivele prevăzute la articolul 4 alineatul (2) din Directiva [2014/42] pot fi interpretate larg, în sensul că permit o confiscare civilă care nu se întemeiază pe o condamnare penală?
- 4) Articolul 5 alineatul (1) din Directiva [2014/42] trebuie interpretat în sensul că dreptul de proprietate asupra unor bunuri poate fi anulat numai pe baza discrepanței dintre valoarea acestor bunuri și venitul legal al persoanei, ca produs direct sau indirect al unei infracțiuni, fără să existe o hotărâre judecătorească definitivă prin care să se stabilească faptul că persoana în cauză a săvârșit respectiva infracțiune?
- 5) Articolul 6 alineatul (1) din Directiva [2014/42] trebuie interpretat în sensul că reglementează confiscarea bunurilor terților drept o măsură suplimentară sau alternativă în raport cu confiscarea directă sau drept o măsură suplimentară în raport cu confiscarea extinsă?
- 6) Articolul 8 alineatul (1) din Directiva [2014/42] trebuie interpretat în sensul că garantează aplicarea prezumției de nevinovăție și interzice confiscarea care nu se bazează pe o condamnare?”

Cu privire la admisibilitatea cererii de decizie preliminară

- 41 Comisia de confiscare a bunurilor, precum și guvernele bulgar și ceh susțin că cererea de decizie preliminară este inadmisibilă.
- 42 Potrivit acestor persoane interesate, interpretarea Directivei 2014/42 nu ar fi relevantă pentru soluționarea cauzei principale. Astfel, mai întâi, această directivă ar avea ca obiect instituirea de norme minime privind confiscarea bunurilor în materie penală, în timp ce procedura de confiscare inițiată în cauza principală, de natură civilă, ar fi independentă de derularea sau de rezultatul unei proceduri penale. În continuare, cererea de confiscare a bunurilor, prezentată de comisia menționată, și-ar avea originea în infracțiunea deturnării de fonduri, prevăzută la articolele 201-203 din Codul penal. Or, această infracțiune nu ar fi menționată în niciunul dintre actele prevăzute la articolul 3 din Directiva 2014/42, care determină domeniul de aplicare material al acestei directive. În sfârșit, comisia de confiscare a bunurilor și guvernul bulgar arată că termenul de transpunere a Directivei 2014/42 a fost stabilit la 4 octombrie 2016 de articolul 12 din această directivă, în timp ce procedura la instanța de trimitere a fost inițiată la 22 martie 2016, astfel încât dispozițiile acestei directive nu ar fi aplicabile *ratione temporis* în procedura principală.
- 43 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, întrebările referitoare la interpretarea dreptului Uniunii, adresate de instanța națională în cadrul normativ și factual pe care îl definește sub propria răspundere și a cărei exactitate Curtea nu are competența să o verifice, beneficiază de o prezumție de relevanță. Curtea poate refuza să se pronunțe asupra unei cereri formulate de o instanță națională numai dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, atunci când problema este de natură ipotetică sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate (Hotărârea din 24 iunie 2008, *Commune de Mesquer*, C-188/07, EU:C:2008:359, punctul 30, și Hotărârea din 13 noiembrie 2018, *Levola Hengelo*, C-310/17, EU:C:2018:899, punctul 28).
- 44 Or, în cazul în care, precum în speță, nu rezultă în mod vădit că interpretarea unei dispoziții de drept al Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, obiecția întemeiată pe inaplicabilitatea acestei dispoziții în cauza principală nu are legătură cu admisibilitatea cererii de decizie preliminară, ci ține de fondul întrebărilor (Hotărârea din 12 decembrie 2019, *Slovenské elektrárne*, C-376/18, EU:C:2019:1068, punctul 29 și jurisprudența citată).
- 45 În consecință, cererea de decizie preliminară este admisibilă.

Cu privire la fond

Considerații introductive

- 46 În cadrul procedurii de cooperare între instanțele naționale și Curte instituite prin articolul 267 TFUE, este de competența acesteia din urmă să ofere instanței naționale un răspuns util, care să îi permită să soluționeze litigiul cu care este sesizată. Din această perspectivă, Curtea trebuie, dacă este cazul, să reformuleze întrebările care îi sunt adresate. Împrejurarea că, pe plan formal, o instanță națională a formulat o întrebare preliminară făcând trimitere la anumite dispoziții ale dreptului Uniunii nu împiedică Curtea să furnizeze acestei instanțe toate elementele de interpretare care pot fi utile pentru soluționarea cauzei cu care este sesizată, indiferent dacă ea s-a referit sau nu la acestea în enunțul întrebărilor sale. În această privință, revine Curții sarcina de a extrage din ansamblul elementelor furnizate de instanța națională, mai ales din motivarea deciziei de trimitere, elementele dreptului Uniunii care necesită o interpretare, având în vedere obiectul litigiului (Hotărârea din 5 decembrie 2019, EVN Bulgaria Toplofikatsia și Toplofikatsia Sofia, C-708/17 și C-725/17, EU:C:2019:1049, punctul 46 și jurisprudența citată).
- 47 Prin intermediul întrebărilor formulate, instanța de trimitere solicită Curții să se pronunțe cu privire la interpretarea dispozițiilor Directivei 2014/42. Cu toate acestea, astfel cum a arătat doamna avocată generală la punctul 41 din concluziile sale, actele de deturnare de fonduri, astfel cum sunt descrise în decizia de trimitere, nu constituie una dintre infracțiunile reglementate de instrumentele juridice enumerate în mod exhaustiv la articolul 3 din Directiva 2014/42, astfel încât obiectul procedurii naționale inițiate de comisia de confiscare a bunurilor nu intră în domeniul de aplicare material al directivei menționate.
- 48 În plus, reiese din articolul 14 alineatul (1) din Directiva 2014/42 că această directivă înlocuiește numai primele patru liniuțe ale articolului 1, precum și articolul 3 din Decizia-cadru 2005/212 pentru statele membre care au obligații în temeiul directivei, ceea ce are drept consecință, astfel cum a arătat în esență doamna avocată generală la punctele 48 și 49 din concluziile sale, că articolele 2, 4 și 5 din decizia-cadru menționată rămân în vigoare după adoptarea Directivei 2014/42.
- 49 În speță, rezultă din modul de redactare a articolului 2 alineatul (1) din Decizia-cadru 2005/212 că statele membre trebuie să ia măsurile necesare pentru a le permite acestora să confiște, în totalitate sau în parte, instrumentele și produsele care sunt rezultatul unei infracțiuni care se pedepsește cu o pedeapsă privativă de libertate cu o durată mai mare de un an, în timp ce infracțiunile menționate de instanța de trimitere se pedepsesc cu o pedeapsă privativă de libertate de la 10 la 20 de ani și, prin urmare, sunt susceptibile să intre în domeniul de aplicare al acestei decizii-cadru.
- 50 Rezultă că, fără a aduce atingere interpretării și domeniului de aplicare ale Deciziei-cadru 2005/212, dispozițiile acesteia fac parte în mod necesar din elementele de drept al Uniunii care, având în vedere obiectul litigiului principal și indicațiile furnizate de instanța de trimitere, trebuie luate în considerare de Curte pentru ca aceasta să răspundă în mod util la întrebările care i-au fost adresate.

Cu privire la întrebările preliminare

- 51 Având în vedere cele ce precedă, este necesar să se considere că, prin intermediul întrebărilor formulate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă Decizia-cadru 2005/212 trebuie interpretată în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru care prevede că confiscarea bunurilor dobândite în mod ilegal este dispusă de o instanță națională la finalul unei proceduri care nu este condiționată nici de constatarea unei infracțiuni, nici, *a fortiori*, de condamnarea presupușilor autori ai unei astfel de infracțiuni.

- 52 Pentru a răspunde la această întrebare, trebuie amintit că Decizia-cadru 2005/212 se întemeiază pe dispozițiile titlului VI din Tratatul UE, în versiunea anterioară Tratatului de la Lisabona, intitulat „Dispoziții privind cooperarea polițienească și judiciară în materie penală”, mai precis pe articolul 29, pe articolul 31 alineatul (1) litera (c) și pe articolul 34 alineatul (2) litera (b) UE.
- 53 Articolul 31 alineatul (1) litera (c) UE prevede că acțiunea comună în domeniul cooperării judiciare în materie penală vizează asigurarea compatibilității normelor aplicabile în statele membre, în măsura necesară îmbunătățirii acestei cooperări. În acest context, Decizia-cadru 2005/212 are drept obiectiv să garanteze, astfel cum se arată în considerentul (10) al acesteia, că toate statele membre dispun de norme eficiente în materie de confiscare a produselor având legătură cu infracțiunea.
- 54 Astfel, articolul 2 alineatul (1) din Decizia-cadru 2005/212 impune ca statele membre să ia măsurile necesare pentru le permite acestora să confişte, în totalitate sau în parte, instrumentele și produsele care sunt rezultatul unei infracțiuni care se pedepsește cu o pedeapsă privativă de libertate cu o durată mai mare de un an sau bunurile de o valoare corespunzătoare acestor produse, în timp ce articolul 1 a patra liniuță din aceasta definește „confiscarea” drept o pedeapsă sau o măsură dispusă de o instanță în urma unei proceduri în legătură cu o infracțiune sau cu infracțiuni, având ca rezultat depozitarea definitivă de bunul respectiv.
- 55 Astfel cum reiese și din considerentul (10) al Deciziei-cadru 2005/212, aceasta este asociată unei propuneri a Regatului Danemarcei care a condus la adoptarea Deciziei-cadru 2006/783/JAI a Consiliului din 6 octombrie 2006 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce pentru hotărârile de confiscare (JO 2006, L 328, p. 59, Ediție specială, 19/vol. 9, p. 44). Astfel cum precizează considerentul (8) al acestei din urmă decizii-cadru, scopul acesteia este de a facilita cooperarea dintre statele membre în materie de recunoaștere reciprocă și de executare a hotărârilor de confiscare a bunurilor, astfel încât un stat membru să fie obligat să recunoască și să execute pe teritoriul său hotărârile de confiscare emise de o instanță competentă în materie penală a unui alt stat membru.
- 56 În consecință, ținând seama de obiectivele și de modul de redactare a dispozițiilor Deciziei-cadru 2005/212, precum și de contextul în care aceasta a fost adoptată, este necesar să se considere că decizia menționată este un act care urmărește să impună statelor membre să aplice norme minime comune de confiscare a instrumentelor și a produselor infracțiunilor, pentru a facilita recunoașterea reciprocă a deciziilor judiciare de confiscare adoptate în cadrul procedurilor penale, astfel cum a arătat în esență și doamna avocată generală la punctul 63 din concluziile sale.
- 57 Decizia-cadru 2005/212 nu reglementează, așadar, confiscarea unor instrumente și a unor produse provenite din activități ilegale care este dispusă de o instanță a unui stat membru în cadrul sau în urma unei proceduri care nu are legătură cu constatarea uneia sau mai multor infracțiuni.
- 58 Această interpretare nu este nicidecum infirmată de articolul 2 alineatul (2) din decizia-cadru menționată.
- 59 Astfel, această dispoziție se limitează la a enunța că, în ceea ce privește încălcările de natură fiscală, statele membre pot recurge la alte proceduri decât cele penale pentru a-l depozita pe autor de produsele având legătură cu infracțiunea. Ea nu poate fi interpretată, *a contrario*, în sensul că statele membre ar fi private de posibilitatea de a institui proceduri de confiscare, altele decât procedurile penale, care nu sunt legate de încălcări de natură fiscală. Astfel, o asemenea interdicție ar depăși domeniul de aplicare al normelor minime instituite prin Decizia-cadru 2005/212.
- 60 În speță, rezultă că procedura de confiscare pendinte în fața instanței de trimitere este de natură civilă și că aceasta coexistă, în dreptul intern, cu un regim de confiscare de drept penal. Desigur, în temeiul articolului 22 alineatul (1) din Legea privind confiscarea, o astfel de procedură este inițiată de comisia de confiscare a bunurilor atunci când aceasta din urmă este informată cu privire la faptul că o persoană este acuzată de săvârșirea anumitor infracțiuni. Cu toate acestea, reiese din elementele dosarului de

care dispune Curtea și din precizările furnizate, în ședință, de comisia de confiscare a bunurilor, de guvernul bulgar și de Comisia Europeană că, în conformitate cu dispozițiile legii menționate, odată deschisă, această procedură, care se concentrează exclusiv pe bunurile despre care se pretinde că au fost dobândite în mod ilegal, se derulează independent de o eventuală procedură penală inițiată împotriva presupusului autor al infracțiunilor, precum și de rezultatul unei astfel de proceduri, în special de eventuala condamnare a respectivului autor.

- 61 În aceste condiții, este necesar să se constate că hotărârea pe care instanța de trimitere este chemată să o pronunțe în cauza principală nu se înscrie în cadrul sau în continuarea unei proceduri în legătură cu una sau cu mai multe infracțiuni. Așadar, aceasta nu intră în domeniul de aplicare al Deciziei-cadru 2005/212.
- 62 Având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la întrebările adresate că Decizia-cadru 2005/212 trebuie interpretată în sensul că nu se opune unei reglementări a unui stat membru care prevede că confiscarea bunurilor dobândite în mod ilegal este dispusă de o instanță națională la finalul unei proceduri care nu este condiționată nici de constatarea unei infracțiuni, nici, *a fortiori*, de condamnarea presupușilor autori ai unei astfel de infracțiuni.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 63 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

Decizia-cadru 2005/212/JAI a Consiliului din 24 februarie 2005 privind confiscarea produselor, a instrumentelor și a bunurilor având legătură cu infracțiunea trebuie interpretată în sensul că nu se opune unei reglementări a unui stat membru care prevede că confiscarea bunurilor dobândite în mod ilegal este dispusă de o instanță națională la finalul unei proceduri care nu este condiționată nici de constatarea unei infracțiuni, nici, *a fortiori*, de condamnarea presupușilor autori ai unei astfel de infracțiuni.

Semnături